

Kolpingvereniging Nijmegen 140 jaar

De Kolpingvereniging Nijmegen bestaat 140 jaar (afb.1). Haar markante gebouw aan de Smetiusstraat staat in de stad algemeen bekend als het Kolpinghuis (afb.2).

Het Kolpingwerk is een internationaal katholiek netwerk van Kolpingverenigingen waarvan de hoofdzetel in Keulen gevestigd is (afb.3). De Nederlandse Kolpingafdeling begon met de Sint Josef Gezellenvereniging in Amsterdam en werd in 1868 als kerkelijke broederschap opgericht door de advocaat Mr Jan Jacob Willem van den Biesen samen met de architect Johan Heinrich Schmitz.

Het netwerk is actief in zestig landen en heeft zo'n 450.000 leden verdeeld over 5.800 verenigingen. De Kolpingvereniging Nijmegen is nog de enige in Nederland, nadat in 1968 de Amsterdamse vereniging bij het honderdjarig bestaan opgeheven werd.

Adolph Kolping (Kerpen, 8 december 1813 - Keulen, 4 december 1865) was een Duitse priester (afb.4) die opgroeide als zoon van een herder en op 13-jarige leeftijd in de leer ging bij een schoenmaker in Kerpen (afb.5). Hij was geschokt door de slechte leefomstandigheden in de streek rond Keulen en besloot toen om priester te worden. Na zijn opleiding in het *Dreikönigsgymnasium* a) te Keulen studeerde hij

Afb.2

Afb.3

Afb. 1

Afb.4

Afb. 5

Afb. 6

theologie aan de universiteiten van München (afb.6), Bonn (afb.7) en Keulen (afb.8).

In 1840 keerde hij naar Keulen terug als vicaris van de kathedraal (afb.9) en stichtte hij in 1849 een van de eerste Keulse Gezellenverenigingen.

Kolping (afb. 10) was de tweede voorzitter van de in 1846 in Elberfeld door Johann Gregor Breuer opgerichte vereniging.

Afb.7

Afb. 8

Afb. 10

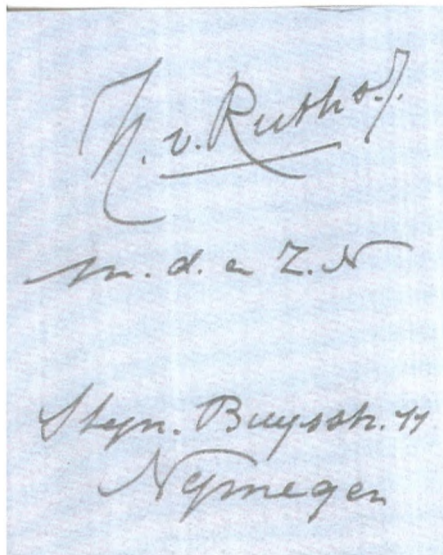

Afb. 9

In 1879 was Johan Poelen tijdens een rondreis als bakkersgezel door Duitsland onder de indruk geraakt van de Duitse gezellenvereniging. Terug in Nijmegen ging hij met enkele gelijkgestemden op zoek naar een priester die in Nijmegen leiding wilde geven aan een Katholieke Gezellenvereniging (KGV). Uiteindelijk vonden zij pater L. C. Hochtin S.J. hiertoe bereid. Op 25 maart 1880 werd de vereniging opgericht en in 1883 kwam het gebouw aan de Smetiusstraat gereed; het kreeg de naam Sint-Josephshof, maar stond al snel bekend als het Kolpinghuis (afb.11). In het gebouw zijn de zalen vernoemd naar nog andere praesides van "De Klep", bijv. pater H. van Ruth S.J. (Herlingen, 1 september 1866 - Nijmegen, 20 november 1953) (afb.12).

Afb. 11

Afb. 12

Zij beoogt de jonge arbeiders 'te vormen tot een ijverig, trouw, bekwaam en onderdanig werkmán, gelukkig huisvader en zoo mogelijk welvarende baas; alles naar de beginselen van het Christendom (Katholicismus)'

Afb. 16

(Statuten 1911). Als onderdeel van de grote Kolpingfamilie heeft "Nijmegen", evenals anderen in de stad, altijd een sociaal project in Brazilië (afb.13). Voor 2020 zijn dat een waterput (afb.14) en een zaadgoedsilo (afb.15). Als gevolg van de industriële revolutie waren er in de tweede helft van de negentiende eeuw grote sociale problemen die leidden tot slecht betaalde vrouwen- en kinderarbeid, ongezonde huisvesting in huurkazernes, werkloosheid en verdere verpaupering. In de derdewereldlanden van nu staan bestrijding van armoede en acties tot "verheffing" van arbeiders door onderwijs en technische opleidingen centraal.

Tezelfdertijd woedde de zgn Kulturkampf waarbij de bisschop van Mainz, Wilhelm Emmanuel von Ketteler (Munster, 25 december 1811 - Burghausen, 13 juli 1877) zich onderscheidde (afb.16/17).

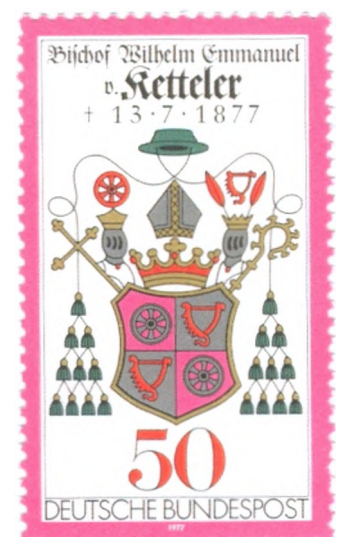
Afb. 13

Afb. 14

Afb. 15

Afb. 17

Afb. 18

Afb. 19

Zijn boek over *Die Arbeitsfrage und das Christenthum* was van invloed op paus Leo XIII en diens encycliek *Rerum Novarum* (afb.18) b). Een ander fenomeen waren de Europese revoluties van 1848 c) (afb. 19).

Op 4 december 1865 stierf Adolph Kolping. Hij werd begraven in de Minoritenkerk van Keulen, waar hij tot priester gewijd was (afb.20). Adolph Kolping werd op 27 oktober 1991 door paus Johannes Paulus II (afb.21) zalig verklaard.

Marcel M. Claassen

er les gaven. De huidige naam dateert uit 1911. De oude naam was Gymnasium Tricoronatum (het college van de drie kronen, die ook te zien zijn in het stadswapen van Keulen). De namen verwijzen alle naar de schrijn van de driekoningen, die zich al eeuwen in de Dom bevindt.

b) In de Kolpingwijk nabij stadspark De Goffert vindt men o.a. de Kettelerstraat en de Leo XIII-straat.

c) In het voorjaar van 1848 waren er opstanden in Frankrijk (23/24 februari), Duitsland (15 maart), Zweden (18/19 maart), Oostenrijk-Hongarije (maart-oktober) en verschillende Italiaanse gebieden (23 maart). Op 3 november kreeg Nederland de grondwet van Thorbecke.

Afb. 20

Opmerking:

a) Het Dreikönigsgymnasium is de oudste middelbare school van Keulen en een van de oudste gymnasia van Duitsland. Het is gesticht in 1450 als een privaat college. Het was sedert 1552 in handen van de stad Keulen, maar dat nam niet weg dat de jezuïeten

Afb. 21

Bronnen:

M. Peters van de Ing en C. Boef: *Gedenkboek ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Kolpingvereniging Nijmegen: 1880-1980*, Nijmegen, 1980
de Canon van Nijmegen, Nijmegen, 2009
Wikipedia, geraadpleegd op 1 maart 2020.